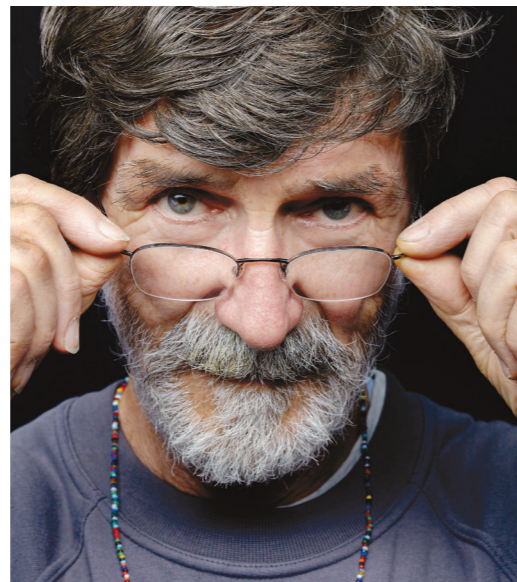

Miki Eleta

ADEVĂRATA UNICITATE OROLOGERĂ

Nu le vei vedea în reclame și nici în vitrinele boutique-urilor orologere, nici măcar în cele mai luxoase. Ceasurile lui Miki Eleta sunt unicate în adevăratul sens al cuvântului. Aceste complicate mașinării mecanice ne reamintesc că piesele de colecție sunt și trebuie să rămână expresii ale celei mai înalte științe orologere, nu ale tendințelor pieței și ale dorinței de epatare.

DE RADU LILEA

Sunt sigur că toți aceia care îți admiră creațiile se gândesc: „Oare câți oameni lucrează la un astfel de ceas și câte ore de muncă sunt necesare?”

Da, așa e, sunt întrebările celor care-mi văd pentru prima dată creațiile. Spre deosebire de colegii mei de breaslă (mai ales de cei care produc ceasurile de mână), eu mi-am însușit toate tehnicile necesare pentru a crea și a manufactura ceasurile de la zero. Fac totul de la cap la coadă, de la idee la finisare – doar placarea cu aur sau cu crom este realizată în afara atelierului meu. Muncesc la un astfel de ceas șase sau opt luni, cam opt-zece ore pe zi. Unele piese necesită mai mult timp în ce privește latura artizanală, altele în ce privește cercetarea, asta pentru a da naștere unor piese realmente unice.

Care este partea cea mai dificilă a întregii tale munci?

Anumite părți ale ceasului cer mai mult timp și concentrare decât altele. Distanțele perfecte dintre axe, mecanismul eșapamentului – ci bine, realizarea acestora e mare consumatoare de timp. Unele dintre lucrurile pe care le fac nu mai fuseseră realizate anterior sau știința de a le construi s-a pierdut. Tocmai de aici vine frumusețea muncii mele – mă concentrez asupra acestor provocări, încerc să găsesc căi de rezolvare, greșesc, reevaluez, încerc din nou și, în cele din urmă, apare un nou ceas.

Hai să vorbim despre cele mai recente creații ale tale.

Sunt pe cale de a termina un ceas de masă ce transmite un mesaj filosofic: fiecare minut care se duce se scade din viața noastră, nu se mai întoarce; așadar, bucură-te de viață pentru că nimic nu durează la nesfârșit! Un animal, „mâncătorul de minute”, parcurge cadranul pe post de arătător, consumând timpul: 60, 59, 58... Fiecare dintre noi are propriul său devorator de timp, cu un apetit vorace sau mai potolit.

Dintre piesele definitive, despre care ai vrea să ne vorbești?

În februarie am terminat piesa Svemir (Universul), care pune laolaltă, într-un singur ceas, două perspective istorice asupra lumii.

Geocentrismul spunea că Pământul se află în centrul Universului, iar în jurul său se învârt Soarele, Luna și ceilalți aștri. În secolul al XVI-lea a fost înlocuit prin revoluția copernicană de viziunea heliocentrică – Soarele este centrul în jurul căruia orbitează planetele și lunile lor. Inspirat de sfera armilară, modelul geocentric Svemir reprezintă un glob înconjurat de inele. Aflat în cușca meridianelor, Pământul execută o rotație completă în jurul propriei axe în 24 de ore. Ecuatorul se află pe același plan ca discul static skeletonizat cu 24 de diviziuni. Poziționat ca Ecuatorul celest, el indică ora. Datorită diviziunilor concentrice ale meridianelor Pământului, pe inelul Ecuatorului celest poate fi citit timpul în diferite părți ale lumii. Inelul eliptic reprezintă drumul Soarelui potrivit viziunii geocentrice. Pe cele douăsprezece segmente ale traiectoriei se pot citi anotimpurile, lunile, zodiile și echinocțiile.

Ce caracteristici are partea dedicată modelului heliocentric?

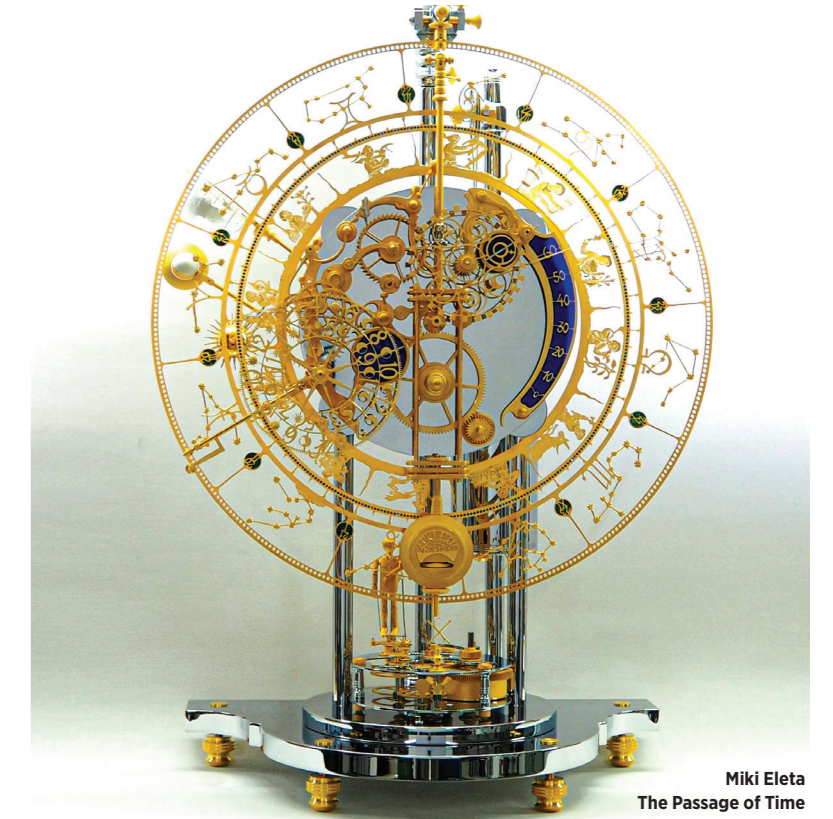
Soarele este reprezentat de o sferă albă care se mișcă în fiecare zi de-a lungul indicațiilor de pe elipsă cu o unitate (din cele 365). Luna sare o diviziune pe zi, indicând fazele ei, eclipsele de Soare și marea (e necesară o corecție la 128 de ani). Modelul heliocentric, dispus oblic deasupra globului, constă din Soare și șase planete. Toate cele șase planete sunt pe o axă comună cu o înclinație de 23,5 grade în funcție de axa Pământului și se învârt în jurul Soarelui aflat dedesubtul lor, în poziție fixă. Sunt înfățișate orbitele lui Mercur (rotație de 88 de zile), Venus (225), cea a Pământului (365), a lui Marte (687 de zile sau 1,8 ani), a lui Jupiter (4.329 de zile sau 11,86 ani) și a lui Saturn (10.751 de zile sau 29,45 de ani). Se poate face și o demonstrație manuală a mișcării planetare din modelul heliocentric, prin intermediul unei chei. Modelul dispune de mecanism cu memorie care îi permite să se întoarcă în poziție.

Cât de importante sunt serviciile de personalizare în domeniul tău?

Sunt foarte importante! Aproximativ o treime din ceasurile mele sunt făcute pe comandă. Îmi place să fac asta pentru că ridică noi provocări. Caut să înțeleg dorințele clientului, lucrurile ce-l

Miki Eleta - Svemir

Miki Eleta
The Passage of Time

definesc. Rezultatul trebuie să fie o operă de artă, iar clientul trebuie să-și recunoască cu mândrie paternitatea. O operă de artă nu este o achiziție, ci o investiție; va fi lăsată moștenire din generație în generație, reamintind de primul ei posesor. Să nu subestimăm forța emoțiilor! Tocmai din acest motiv, livrez eu însumi ceasul, asigurându-mă că totul e perfect atunci când proprietarul îl descoperă cu acel sentiment intens de mândrie paternă. Discreția constituie un element important – adesea, nu pot da publicității informații. Dar unele creații sunt cunoscute de public (cum este cazul piesei create pentru Maiestatea Sa Sultanul Omanului). Dar, cel mai adesea, datele acestea rămân secrete.

Au trecut trei ani de la ultimul nostru interviu. 2020 și 2021 au pus industria orologeră în fața unor provocări enorme. Tărgurile au fost anulate sau mutate în mediul on-line. Cum a fost afectat businessul tău de toată această conjunctură complicată?

Am vândut multe din ceasurile mele la Baselworld. Comunicarea directă cu vizitatorii este crucială, pentru că pot explica și arăta cum funcționează ele. Oamenii care le văd cu propriii lor ochi sunt mai înclinați să le cumpere decât cei care le știu de pe internet. Nici măcar cea mai nouă tehnologie holografică, pe care am încercat-o, nu oferă acea imersiune completă în universul meu orologer. Mă gândesc ca, până la finalul acestui an, să particip la câteva expoziții din Asia ca să mă întâlnesc cu clienții.

Azi, industria care construiește ceasuri, altele decât cele de mână, produce în proporție de 99,99% modele ieftine, cu foarte mică valoare mecanică. Sunt ceasurile mecanice de perete sau de masă mai greu de construit decât cele de mână ori mai greu de vândut?

E, oare, subapreciată azi frumusețea arhitecturii lor mecanice? Nu se pune problema ca „arhitectura mecanică”, cum spui tu, să fie mai puțin apreciată, ba dimpotrivă! Întrebarea e cine vrea și poate să cheltuiască așa de mulți bani pe ea. Producția de masă a așa-numitelor ceasuri de designer, chiar și a celor foarte scumpe, este, probabil, o manieră de a face bani pentru marile companii, dar asta afectează în mod negativ calitatea și diversitatea. Apoi mulți clienți cumpără un ceas de mână pe post de demonstrație de statut: „Uită-te la ceasul meu ca să înțelegi cine sunt!”. Producția de masă este realitatea, iar piața este suprasaturată. Munca unui orologer constituie chiar rădăcina industriei de ceasuri. Cu ea a început totul. Este datoria noastră să explicăm aceste rădăcini, incredibila tehnologie și complicațiile dinlăuntrul acestor opere de artă.

Există câteva excepții printre marile branduri, precum JaegerLe-Coultre și, de curând, MB&F, care construiesc ceasuri de masă din când în când. Dar cele mai multe dintre Case, și acum mă refer strict la cele istorice, par să se afle într-un proces de negare a propriului ADN. De ce evită ele să construiască altfel de ceasuri decât cele de mână?

Eu, Miki Eleta, am timpul, energia și dragostea necesare pentru a face o piesă unică. Nu construiesc o întreagă structură tehnică, planuri, producție de masă etc. Nu lucrez cu un număr mare de subcontractori. Nu am nevoie de o echipă juridică pentru a defini termenii garanției și pentru a se ocupa de contractele de distribuție. Așadar, costurile mele sunt mai mici, dar și profiturile. Chiar și brandurile pe care le-ai menționat utilizează elemente de bază standardizate. De la John Stuart Mill, Karl Marx și alții încoace, adică din secolul al XIX-lea, e clar că trebuie să realizezi produse diverse și totuși asemănătoare pentru a face profit. Clientul educat caută o piesă personalizată. E tocmai ceea ce noi, micii orologeri independenți, le putem oferi.

E nevoie de o bună cunoaștere a istoriei domeniului și a artelor pentru a aprecia cum se cuvine frumusețea unor piese cum sunt cele pe care le construiești tu. Cum l-ai caracteriza pe clientul care cumpără un ceas Miki Eleta?

Din punct de vedere geografic și cultural, pot spune că clienții mei vin din toate colțurile lumii. Dragostea profundă pentru mecanică, artă, istorie și, mai ales, dorința de a avea o piesă unică sunt lucrurile care îi unesc. Clienții mei sunt oameni cu realizări uimitoare în business, în formarea lor culturală etc.

Cât de greu este să clădești o astfel de clientelă?

Ca regulă, cei mai mulți dintre clienții mei cumpără un singur ceas. Adesea, ei sunt cei mai buni ambasadori și promotori ai mei.

Să le amintim cititorilor noștri că te-ai născut în Bosnia, de unde te-ai mutat în Elveția în anii '70. Ai clienți în Europa de Sud-Est? Sunt mulți oameni din această regiune care urmăresc ceea ce faci, dar sunt încă în așteptarea primului client provenind din țara mea natală.

Unde pot vedea cititorii noștri creațiile tale?

Aproape toate ceasurile mele sunt în colecții private. Unele sunt expuse în atelierul meu din Zürich, unde primesc oricând vizitatori (cu înștiințare prealabilă). Uneori, iau parte la expoziții și târguri și anunț acest lucru pe site-ul meu și pe Instagram. ☒